

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET. * SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

<p>Kéziratok és szakkérdések a szerkesztőség címére küldendők.</p> <p>Előfizetési díjakat és hirdetésekkel az Országos Halászati Egyesület Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11. II. emelet 215.) fogadja.</p>	<p>MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN. Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$</p> <p>Állami alkalmazottaknak 50 %-os kedvezmény jár.</p>	<p>Verantwortlicher Redakteur: Dr. Emil Unger.</p> <p>Administration: Ungarischer Landesfischerei-Verein, BUDAPEST, Kossuth Lajos-tér 11. II. 215</p>
<p>Szerkesztőség: Budapest, II., Herman Ottó út 15. sz. Országos m. kir. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet</p>	<p>HALÁSZAT — (FISCHEREI) FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI Organ des Ungarischen Landesfischerei-Vereins Budapest.</p>	<p>Redaktion: Kgl. Ung. Landesanstalt für Fischereibiologie und Abwasserkunde. Budapest, II., Herman Ottó-út 15. sz.</p>

TARTALOM: Hivatalos rész. — Aszály és apály a Balaton turzásövében. *Dr. Lukács Károly.* — Élőponty árának alakulása. *Uzoni László.* — A vízfolyások jellegzetességei. *Ifj Dr. Szabó Zoltán.* (Folyt. és vége). — Társulatok.—Egyesületek. — Árjegyzés. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND. Amtlicher Teil. — Dürre und Ebbe im Litoral des Balatonsees. — Die Preisgestaltung des lebenden Karpfens. — Die Charakteristik der fließenden Gewässer. — Gesellschaften und Vereine. — Preisliste.— Anzeigen.

Hivatalos rész.

A szerkesztőség lapzártakor nyert értesülése szerint közöljük, hogy a földművelésügyi miniszter Úr a minisztérium VIII. B. (vízügyi, műszaki) főosztálya keretén belül hat ügyosztályt létesített melyek közül az ötödik (VIII. B. 5.) a *halászati ügyosztály*.

Ezen ügyosztály vezetésére *Heincz Pál* miniszteri osztálytanácsos nyert f. é. szeptember hó 29-én megbízatást.

A földművelésügyi minisztérium külső halászati szakhivatalai közül az *Országos m. kir. Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet* eddigi helyén (Budapest II., Herman Ottó út 15. sz.) működik továbbra is, az *Országos Halászati Felügyelőség* azonban a földművelésügyi minisztérium épületéből elköltözik és f. é. november hó elsejétől Budapest II., Forint utca 12. sz. alatt fog működni.

FELHÍVÁS.

Vöröskórság elleni küzdelem.

Földművelésügyi Miniszter Úr Önagyméltósága 78.412/1941. sz. alatt értesítette az Országos Halászati Egyesületet, hogy a halászati ügyosztály javaslata alapján a vöröskórság leküzdése érdekében szükséges munkálatokra az Országos Halászati Egyesület címére kísérletek beállítása céljából ötezer pengő állami támogatást utalt ki, a Kereskedelmi Hivatal útján.

Amidőn a megértő támogatásról szóló örvendetes hírt hálás köszönettel vesszük, egyúttal tőgazdáinkhoz fordulunk, hogy anyagi és erkölcsi támogatásukkal, valamint az adatok és eddigi tapasztalatok beszolgáltatásával a vöröskórság elleni küzdelmet hathatósan támogatni szíveskedjenek.

Az Egyesület csekkszámájára 10.094. (Országos Halászati Egyesület, Budapest) beküldött adományoknál kérjük feltüntetni, hogy milyen célra történt a befizetés.

RAKTELEPÍTÉS TÁMOGATÁSA.

Valamennyi vármegye Alispánjának, a M. kir. Erdőigazgatóságoknak és az összes Halászati Társulatainknak.

A rákbetegségek folytán meggyöngült rákállomány növelése érdekében a Földművelésügyi Minisztérium által rendelkezésünkre bocsátott hitelkeret terhére a lehetőséghez képest ráktelepítéseinket az ország különböző részein fokozottabb mértékben kívánjuk végrehajtani. A ráktelepítést csupán a szállítási és kihelyezési költség terheli, valamint az a kötelezettség, hogy a kiutalt mennyiségnek kétszerese 5 éven belül újabb telepítésre díjmentesen felajánlatsék. Az alábbi kérdőpontokra vonatkozólag méltóztassék hivatalunkat értesíteni, hogy a fenti feltételek mellett tenyészrak juttatását igénybe kívánja-e venni. A kiutalás előreláthatólag kisebb mennyiségben öszszel, nagyrészt azonban tavasszal és nyáron fog eszközöltetni. Igényét kérjük legkésőbb október végéig bejelenteni.

Budapest, 1941. szeptember 23.

Országos Halászati felügyelőség.

1. Telepítendő patak: (neve, hossza, stb.)
 2. Patak tulajdonosa, bérlője:
 3. Igényelt minimális rákmennyiség (drb.)
 4. Terület megnevezése és tulajdonos, ahonnan tenyészrak beszerezhető és esetleg annak árai:
 5. Tapasztalt-e a fenti területeken rákbetegséget?
 6. Patak őrzéséről miként tud gondoskodni?
 7. Jegyzet: (jelenlegi állomány)
- 1941

Aláírás (pontos cím)

Hirdetmény,

pisztrángtenyésztési tanfolyamról.

Az Országos Halászati Felügyelőség az Országos m.

kir. Halálettani és Szennyvízvizsgáló Intézet közreműködésével az ország pisztrángos vizeinek belterjes gondozása, a hazai pisztráng, a pérhal és a galócatenyésztés fokozása érdekében 1941. évi november hó 19. napjától 29. napjáig tanfolyamot tart.

A tanfolyamra bárki jelentkezhetik, a tanfolyam hallgatása ingyenes.

A tanfolyamra jelentkezőknek bélyegtelen kérvényüket 1941. október hó 25. napjáig az Országos Halászati Felügyelőséghez (Budapest, Földművelésügyi Minisztérium, Kossuth Lajos tér 11.) kell benyújtani.

A tanfolyam résztvevői élelmezésükről és elszállásolásukról Budapesten maguk tartoznak gondoskodni. A tanfolyam gyakorlati része alatt a tanfolyamon résztvevők elszállásolásáról a tanfolyam vezetője gondoskodik, annak költségeit azonban a résztvevők megtéríteni kötelesek.

A tanfolyam elméleti előadásai és laboratóriumi bemutatások folyó évi november hó 19. napján kezdődnek és november hó 25. napjáig tartanak. Az előadások helye: Budapest, Országos m. kir. Halálettani és Szennyvízvizsgáló Intézet IV. számú pavillon, II. Herman Ottó u. 15.

A gyakorlati helyszíni előadások és bemutatások a Lillafüred melletti garadnavölgyi állami pisztrángtenyésztő tógazdaságban folyó évi november hó 27. napján kezdődnek és november hó 29. napjáig tartanak.

A tanfolyam befejezése után az Országos Halászati Felügyelőség a tanfolyam látogatásáról igazolványt ad. A tanfolyam résztvevői, ha a m. kir. erdőigazgatóságtól vagy magán uradalmak erdészeti üzemzetőségétől a tanfolyam után teljesített 2 évi gyakorlatról bizonyítványt mutatnak fel, az Országos Halászati Felügyelőségénél vizsgára jelentkezhetnek. A vizsga sikeres letétele pisztrángos tógazdaság és pisztrángos nyíltvizek kezelésére képesít és a «pisztrángtenyésztő halászmester»-i cím viselésére jogosít.

A tanfolyam részletes tárgysorozata:

1941. november 19.

d. e. 10 óra. A tanfolyam megnyitása.

10-14 óra A víz, — különösen a pisztrángtenyésztésre alkalmas vizek fizikai és kémiai tulajdonságai.

1941. november 20.

9-12 óra A hazai és meghonosított pisztrángféle halak.

A fajok felismerése és megkülönböztetése. Az egyes fajok szervezete és biológiája. (Vetített képekkel)

d. u. 15 órától. Laboratóriumi bemutatások és módszerek gyakorlása.

1941. november 21.

9-12 óra. A természetes pisztrángos vizek gondozása. d. u. 15 órától Biológiai gyakorlat. (Halak boncolása és haltáplálék vizsgálása.)

1941. november 22.

9-11 óra Halak betegségei

11-13 óra Halak ellenségei

d. u. 15 órától. Kémiai és biológiai gyakorlatok.

1941. november 24.

9-11 óra Pisztrángos tógazdaság műszaki berendezése.

11-13 óra Pisztrángfélék mesterséges tenyésztése és a pisztrángos tógazdaság berendezése.

d. u. 15 órától. Biológiai és kémiai gyakorlat. Mikroszkopos vizsgálatok.

1941. november 25.

9-12 óra. A m. kir. kincstári erdőségek halasvizei, azok halállományának gyarapítása érdekében szükséges tennivalók. A kincstári erdőöröknek a halászat fejlesztése terén való tevékenysége és hitvatása.

1941. november 27.

Egész nap. A garadnavölgyi tógazdaság helyszíni bemutatása. Költőház berendezése, költőedények kezelésének, ikrák vizsgálatának bemutatása és gyakorlása. Vízvizsgálatok, oxigén meghatározások, haltáplálék vizsgálatoknak a helyszínen való gyakorlása.

1941. november 28.

Egész nap. Ikra kezelése, csomagolása, halszállító hydro-

bionok kezelése, pisztrángtakarmány elkészítése, adagolása, a hál e.t.e.ének gyakorlati bemutatása. 1941. november 29.

Délelőtt. Horgászeszközök és sporthorgászat bemutatása.

A m. kir. minisztérium 6.900/1941. M. E. számú rendelete a cirokszakáll (cirokszalma) forgalmának szabályozása tárgyában.

A rendelet teljes szövege a Budapesti Közlöny 1941. szeptember 26; 218. számában jelent meg.)

1. §.

(1) Cirokszakállt (cirokszalmát) a termelőtől csak a Tiszántúli Ciroktermelők Termelő és Értékesítő Szövetkezelete (Mezőkovácsháza; az alábbiakban: szövetkezet) vásárolhat.

(2) A szövetkezet köteles a termelők részéről felkínált minden cirokszakáll (cirokszalma) tételt az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosa által megállapított áron és feltételek mellett megvásárolni.

2. §.

A gyári és háziipari feldolgozás céljára a cirokszakáll (cirokszalma) vásárlásához vásárlási engedély szükséges. Az engedély iránti kérelmet a m. kir. Kereskedelmi Hivatalhoz (Budapest, V., Széchenyi-rakpart 6.) vagy vidéki kirendeltségeihez kell benyújtani.

3. §.

(1) A cirokszakáll (cirokszalma) szállításához szállítási igazolvány szükséges. A szállítási igazolvány (A) alatti mintát a m. kir. Kereskedelmi Hivatalnál vagy vidéki kirendeltségénél kell kérelmezni. A szállítási igazolvány a kiállításától számított harminc napig érvényes. A fel nem használt szállítási igazolványt a fenti határidő leleteltől számított nyolc nap alatt a m. kir. Kereskedelmi Hivatalnak vissza kell szolgáltatni.

(2) Érvényes szállítási igazolvány nélkül közforgalmú vasút, posta, hajózási, valamint fuvarozási vállalat cirokszakállt (cirokszalmát) fuvarozás végett nem vehet át.

(3) A cirokszakáll (cirokszalma) szállításához, ha súlya az öt métermázsát nem haladja meg, szállítási igazolvány nem kell.

(4) Az előbbi bekezdéseknek a szállítási igazolvány tekintetében megállapított rendelkezései a szövetkezetre és bizonányosaira nem vonatkoznak.

Aszály és apály a Balaton turzásövében.

Festőien szép, idillikus hangulatba ringató a szeptemberi koraósz a Balatonparton, a szárazzá vált fővényes partszegély azonban nemcsak a táji szépségeket élvező hanem a vizek életviszonyait vizsgáló természetbarátoknak is bőséges és tanulságos szemlélődésre nyújt alkalmat.

Szeptember végén a Balaton vizállása 50 cm a síófoki mérce 0 vonala felett, vagyis 60 cm-rel alacsonyabb a tavaszinál, amikor a déliparti villatulajdonosok árvizes rémképeket láttak és a balatoni egyesületek sürgős segítségért ostromolták a vízügyi kormányhatóságot. Félév alatt nagyot fordult a világ: már nem az megint a szállóige, hogy «kiöntenek bennünket, mint az ürgét», hanem inkább az, hogy «ellopják tőlünk a Balatont». A Balaton déli partszegélyét minden nyárutóján hosszúkás zátonyok, halásznyelven «pandallók» teszik változatossá, de a szeptemberi esőzés ezeket hamar elárasztja, a hullámmás pedig kiegyengeti; ezen a ritka száraz, valósággal aszályos koraószon azonban az a szokatlan jelenség lepi meg a sétálót, hogy a pandallók egybeolvadtak és a füves parttól 30-60 méternyire napfényre került a tófenék, szemünk elé tárva a littorális biotop, vagyis a tóparti élettér szervezeteit, illetőleg azok holt vagy halálra ítélt egyedeit.

Feltűnő jelenség, ami egyébként öröndetes tapasztala-

lata volt újabban a Balaton fürdővendégeinek is, hogy a *vándorkagyló* (*Dreissensia*) alaposan megritkult. 1932 nyarán Tihanyban történt felfedezése után rohamosan elszaporodott, két év múlva már a *tavikagylók* (*Anodonta*) és *festőkagylók* (*Unio*) millióit lepte el, 1935-ben már a *kecskerák* törzsét és ollóit is sűrűn megszállta, s ami komoly aggodalomra adott okot a halászoknak is — a *fogasakadók* köveire is mindenütt rátelepedett. A tolakodó vendégekagyló a leggyakoribb gazdaállatnak, a tavikagylóknak megszállhatatlan tömegét pusztította el azáltal, hogy legszükségesebb életfunkcióinak ellátásában bénította meg, úgy hogy a magával tehetetlen kagyló a hullámok játékszerként milliószámra sodródott a partra s jött a rátelepült és hasonlóképp törmelékke vált vándorkagylók tömegével valóságos turzásövet alkotott, amint ezt *Entz Géza* és *Sebestyén Olga* vizsgálódásai feltárták.¹

Az idén szárazra került déli partszegély újabb bizonyosságot tett mind a vándorkagylóknak, mind a tavikagylóknak igen jelentős, az utóbbi puhatestűnek szinte végzetes megritkulásáról. Míg 4-5 év előtt még ritkaságszámba ment egy *Dreissensia*-településtől mentes tavikagyló, ma már egyrészt hosszas keresésre akadunk csak ilyen «békateknyőre», (*Anodontára*) és rajta is csak elvétve látunk vándorkagylókat. A festő-kagyló is csak szórványosan került sétáimon lábam elé, s héja vagy csak pár darab *Deissensianak* adott szálást, vagy egészen mentes volt ez élősdiektől.

Amint közelebről vizsgálgattam a zátonyok homoktalaját, szemembe tűntek a baktériumfaló *Lithoglyphus*-nak, a Balatonvíz tisztításában érdemes hivatást betöltő kiscinyke csigáknak kacskaringós útvonalai. A vándorkagyló meggyérülésére mutat az a tapasztalatom is, hogy míg pár év előtt ezeknek az apró, 3-8 mm. hosszú puhatestűeknek nagyobbjain is többször találtam rátapadt *Dreissensia*-kat, ma már ilyen a legnagyobb sem láttam, sőt úgy vettem észre — a nyár folyamán a fenékhomokot szűrőgetve — mintha maga a *Lithoglyphus* is jócskán megfogyatkozott volna. Pedig ez a kis csiga faj nagyon hasznos tagja a balatoni élővilágának. Nemcsak azért, mert jóleső tápláléka az iszaptűrő halaknak, keszegnek, kárásznak, compónak stb., hanem főleg azért, mert — *Haranghy L.* megállapításai szerint, melyeket *Entz-Sebestyén* «*Balaton élete*» ismerlelt meg az olvasók szélesebb rétegével — az iszapból kiválasztják a nyálkás anyagokba ágyazott baktériumokat és ezek bekebelezésével — a *Tubificidák* és más iszaplakó férgek mellett — jelentősen közreműködik a Balaton vizének biológiai derítésében.

Szeptemberi parti sétáimon legjobban megragadta figyelmemet az a sok-sok *kecskerák* (*Astacus*), melynek csontváza szinte minden lépésre elibém fehérlött. Balatonújhely több mint négy km-es fővénypartjának kerek egy km-es szakaszán sok száz mindenféle nagyságú (5-15 cm) rák pánccélteste került lábam elé. Nem levedlett héjak, hanem egész rákok száradó tetemei. Már-már arra gondoltam, hogy nem-e valami újabb, a 80-as években pusztított rákpestishez hasonló betegség áldozatai fekszenek előttem. Némelyek ettől a nagy rákvészlettől számítják a Balatonban eladdig — állítólag — bőségesen tenyésztett nemes folyamiráknak kivészését, melynek helyére kelet felől a nagyobb ellenállóképességű *kecskerák* tolakodott és szaporodott el annyira, hogy a század tízes és húszas éveiben egyre nagyobb számban akadt a hálóba. (Mivel húsa nem alábbvaló, csak legfeljebb soványabb a sötét folyami ráknál, e sorok írója a húszas évek végén rendszeres árusítását vezette be a Balaton körül.)

Olvastam ugyan a szaklapokban valami újabb rákbetegségről, de mégsem tartottam valószínűnek, hogy annak ilyen, aránylag rövid partszakaszon ennyire friss áldozata lett volna. Mivel ilyen kérdésekben a halászoknak van legtöbb módjuk tapasztalatokat szerezni, megkérdeztem a két síófoki halászmestert és a legrégebb hajóvezetőt, hogy mi a véleményük erről a nagy rákhalálról. Egybehangzó válaszuk elég meggyőzőnek látszik. Eszerint rákot az utóbbi

időben jóval kevesebbet fognak, mint korábbi években, de ennek talán nem annyira a rákállomány csökkentése, mint inkább az a magyarázata, hogy a *kecskerák* tömegesen csak a háló alinjának «elszárzása» idején szokott hálóba jutni, mostanában pedig sokkal takarékosabban bánnak az ólomsúlyokkal, hogysem a háló egykönnyen iszapba kerülhetne.

A tömeges rákdöglés okozója, szerintük, nem valami belegség, hanem inkább az a *két napig tartott vihar* lehetett, amely szeptember első harmadában ejtette kétségbe az utóidény balatoni vendégeit. A hatalmas erejű állandó hullámszél a rákokat az iszapba megforgatta, a part felé sodorta és a *maráson* (a sekély déli part tőfelől meredek szegélye, melyen a hullám megtörik és tarajossá válik) bizonyára összezúzta. Nincs tudomásom róla, de valószínűnek tartom, hogy ez a jelenség a déli part többi, az északi szeleknek kitett partszakaszain is észlelhető volt. A nagy erejű vihar a halászok munkáját is akadályozta, és mivel szokatlanul sokáig tartott, elcsúttulása után sem jelentkezett nagyobb halászmunka, mert a iekavart iszaptól ugyan alaposan zavaros lett a víz, de «az ilyen soknapos szelet a halak is mugúnják» (mondják a halászok) és a déli part felé sodort csapataik újra szétszélednek a szélrózsa minden irányába.

A vándorkagylóra vonatkozólag a halászmesterek is tapasztalták a térhódítása megtorpanását, különösképpen a *kecskerákon* nem látják többé a településeket, sőt a néhá-néha hálóba kerülő békateknyőkön is alig vesznek már észre *Dreissensia*-kat. Pedig 1936-ban és 1937-ben nagyobb szelek után a mélyen járó háló sokszor ezrével emelte fel a vándorkagylóval elborított és jórészen tőle agyonszorított tavikagylókat.

Bátran elviharoztunk mondhatjuk tehát ezt a forradalmi metamorfózist, melyet a *Dreissensia*, ez az idegen vízekről hazánkba hurcolt puhatestű a balatoni élővilág világában megindított. Még van belőle sok a mi nagy tavunkban, de már sem a fürdővendégekre, sem a fogasokra sem a rákokra és kagylókra nem veszedelmes többé. A mi egészséges, sokkincsű nagy vizünk megbírkózott ezzel a veszedelemmel is, mert valahogy kitermelte magából az ellenmérget a betolakodóval szemben. Egyelőre még a szak tudósok sem látják tisztán, mi idézte elő a visszahúzóást, annyi azonban bizonyos, hogy az ilyen állati faj behatolása által kb. 7 éven át megzavart élettani egyensúly újra helyreállóban van.

Dr. Lukács Károly.

Élőponty árának alakulása.

Miként általában mindennek, az élőpontynak árát is a kereslet és kínálat egymáshoz való viszonya határozza meg. Más kérdés azután, hogy mi mindennek van hatása erre a két áralakító tényezőre.

Az ország évi élőponty-termése többé-kevésbé állandó, ezért a jó termésnek vagy rossz termésnek általában nincsen különösebb jelentősége az élőponty árának kialakulása tekintetében. Sokkal inkább megérzi a ponty-ár a kivitelre kerülő halmennyiséget, feltéve természetesen, hogy az export-ár kedvező. Telelő-hiány, pénzsűke, elemi csapás (felhős szakadás, árvíz, szárazság, stb.) kétségtelenül idézhetnek elő kényszer-eladásokat, és ezek az eladások lehetnek is úrcsökkenő hatásúak, jobbára azonban mégis csak helyi jellegűek és országos viszonylatban ritkán számottevők. Még leginkább az őszi lehalászások idején mutatkozó úrcsökkenést mondhatjuk állandóan visszatérő jelenségnek.

Amíg azonban a kínálatban évről évre bizonyos állandóság mutatkozik, addig a kereslet sokkal ingadozóbb és rendszertelenebb. A kereseti viszonyok alakulása, továbbá a különféle élelemcikk árak (elsősorban a húsfélék, a baromfi és a tojás ára) hatnak legérezhetőbben a keresletre. A mostani háborús világban természetesen olyan tényezőknek is szerepe van az áralakulásban, amelyek eddig ismeretlenek voltak. Egyes élelemcikk hiánya a piacon, továbbá a tojás-, zsír-, sőt morzsa-sűke is növelheti vagy csökkentheti a keresletet.

¹ V. ö.: *Sebestyén Olga*: A Balaton régi lakóinak küzdelme a vándorkagylóval. *Állattani Közl.* 1937.

A szokásos őszi áresés tavaly (1940 őszen) elmaradt. Az egyik külföldre is szállító cég ugyanis az előző éviéknél jóval nagyobb pontymennyiség kiviteli lehetőségét biztosította a maga számára, s ennek felvásárlása már a lehalászások idején megszilárdította az árakat. Annnyival is inkább, — mert az előző évektől eltérően — a németek nem ragaszkodtak a nagy halhoz, hanem még a kilón alulit is átvették. De megnövekedett a belföldi piac felvevőképessége is, mivel a visszalért Erdély-rész többet jelentett fogyasztásban mint halban.

A multévi őszi belföldi forgalom az árak szilárdsága és későbbi szilárdulása következtében elég lanyhán indult és az év végéig ilyen is maradt. Ennek azonban a már említettek kivül más oka is volt. Nevezetesen az, hogy a szabad vizekből (főképen a Tiszából és mellékfolyóiból) rengeleg olcsó csuka került piacra, nemcsak Budapesten, hanem vidéken is. Többször megtörtént, hogy a csukát még a keszegnél is olcsóbb áron vehették a kiskereskedők és a házalók, s így a fogyasztóközönség is.

Az őszi már mutatkozó zsírhiány is kedvezőtlenül hatott az áralakulásra. Közönségünk ugyanis sajnálatosan kevés halelőkészítési módot ismer. Legtöbbször csak a sült és rántott hal elkészítéséhez értenek, ehhez pedig zsírra van szükség. A halászléról eléggé elterjedt balhiedelem, hogy csakis sokféle halból főzhető. Ezért aztán míg a vízmenti községekben az asszonyok legtöbbször «egy főzetre való» halat vásárolnak a halásztól vagy a kereskedőtől, addig nagyobb városainkban — s különösen Budapesten — halászlét vagy csak vendéglőben fogyasztanak (abban a meggyőződésben, hogy ott sokféle halból készítik), vagy pedig csak társas összejövetelek alkalmával, kirándulásokon, szőlőkben főznek halászlét vagy halpaprikást.

Az élőponty áralakulásának megítélésekor sokan figyelmen kívül hagyják azt a tényt, hogy minél több és többféle hal van a piacon, annál kevésbé keresett cikk az élőponty. Ha azután ezek a másféle halak az élőponty árához viszonyítva még nagyon olcsók is, a pontyfogyasztás rendkívüli mértékben megcsappanhat. Ebből viszont az is következik, hogy amikor másféle halban hiány van, a pontyfogyasztás jelentősen megnövekedik. A ponty ugyanis olyan sokféle kép elkészíthető, hogy vele számos más halat pótolhatunk, akár valamilyen halkülönlegességet, akár egészen egyszerű hal-ételt akarunk asztalunkra tenni.

Közvetlenül karácsony előtt az árkormánybiztosság is beleszólt az élőponty árának alakulásába. Megszabta ugyanis az élőponty osztályonkinti nagykereskedői (viszonteladói) és kiskereskedői (fogyasztói) legmagasabb árát, nyomtatékosan hangsúlyozva, hogy a megállapított árnál olcsóbban adható a ponty, csak drágábban nem. Így az élőponty termelői árát közvetlenül nem, csak közvetve érintette ez az árszabályozás. A halpiacon eddig ismeretlen ármegállapítás egyik napról a másikra ugrásszerűen áremelkedést eredményezett, és ha a hagyományossá vált karácsonyi hal vásárlásától nem is riasztotta vissza a közönséget, annál inkább éreztette hatását az ünnepek után. Nemcsak a szilveszteri hal-vásár maradt el teljesen, hanem nagyon lanyha forgalmú lett az év első két hónapja is.

Az ország tavalyi pontytermésének szokatlanul magas százaléka volt nagy (2 kg-on felüli) hal. Tehát épen akkor került sok nagy hal a piacra, amikor a németek sem követelték a kizárólagosan nagy, vagy legalább másfél kilón felüli ponty szállítását, sőt a pikkelyes és tükrös között sem tettek semmiféle különbséget. Mivel pedig a termelők a nagy pontyért magasabb árát kérték, kivételre eleinte főleg a kisebb ponty került. Ennek kiszállítása természetesen jobban kifizetődött, mintohgy az export-ár kis halra, nagy halra ugyanaz volt. Mindezeknek természetes következményeképpen az országban egyre nehezebben lehetett kisebb (kilós körüli) halhoz jutni, nagy halban viszont állandó maradt a kínálat. De csak a belföldi piac számára, mert a termelők időközben a nagy halért az export-árát már nem találták megfelelőnek. Epen ezért a II. o. (100-150 dg-os) és a III. o. (60-100 dg-os) ponty általában már karácsonykor elérte az árkormánybiztosság megszabta felső árhatárt, a nagyobb hal viszont még tavasszal is a maximált ár alatt maradt.

Húsvét táján azután megváltozott a helyzet. Számos tógazdaság ugyanis az esős őszt és a korai fagyok következtében őszzel vagy egyáltalában nem tudott lehalászni, vagy pedig nem fejezhette be a lehalászást. Így ezeknek a tavaknak halai csak a késő tavaszi lehalászás után kerülhettek piacra, ami fokozatosan még is szüntette az addigi kis-hal hiányt. Csakhogy ekkor még is azok a vendéglősök is ragaszkodtak a nagyobb halhoz, akik korábban — takarékosági okokból — a kisebb (és így olcsóbb) pontyot vásárolták. Ez érthető is, mert a nagyobb hal — ha ugyanannyiba kerül kilója — mégis kiadósabb és így kifizetődőbb. A magánháztartások fogyasztásának megcsappanása és a vendéglők emelkedő halforgalma egyre keresettebbé tette a nagy halat, úgyhogy a késő tavaszi hónapokban már némi hiány volt tapasztalható a nagy pontyban. Ez a helyzet nem javult, hanem súlyosbodott a nyári hónapok alatt, amikor jóformán csak nagy pontyot kerestek a budapesti piacon.

A kis pontynak indokolatlanul magas ára jelentős mértékben visszavetette volna a halfogyasztást, ha nem kerül a szabad vizek halászatából — főképen a visszatért Délvidékről — nagyon sok másféle hal Budapestre. Különösen csuka és süllő érkezett néha igen jelentős mennyiségben a pesti piacra. Így aztán, ha a szerényebb magánháztartásoknak a ponty megfizethetetlenül drága volt is, a halat mégsem kellett nélkülözniök, mert nemcsak csukát vehettek mérsékelt áron, hanem süllőt is, amelynek ára sokszor lényegesen olcsóbb volt az élőpontyénál.

Természetes, hogy ez a nagymennyiségű szabadvízi (tehát nem tógazdaságokból származó) hal nemcsak a budapesti piacra jutott el, hanem a vidéki városokba, sőt egészen eldugott falvakba is. A szegedi kereskedők állítása szerint a szegediek még soha annyi halat nem ettek, ők viszont még soha oly kevés halat nem adtak el, mint az elmúlt nyáron. Az árterületeken és a belvizekben — nemcsak Szeged környékén, hanem másutt is — rengeleg volt a hal. Az eléggé száraz nyár következtében ezek a vizek megapadtak, úgyhogy boldog-boldogtalan halászott, a saját szükségletén felüli fogását pedig potom pénzért eladta.

Ezzel a szabadvízi halbőséggel szemben a nyár folyamán egyre súlyosabbá vált a nagy (a 2 kg-on felüli) élőponty hiánya. A termelők már tavasszal megkapták halukért a fizethető legmagasabb árát, a nyáron pedig nem voltak hajlandók ugyanezért az árért halat eladni. Az élőponty termelői árát ugyan nem állapították meg, de a megszabott legmagasabb viszonteladói (2.80 P-s) ár nem engedte, hogy a nagykereskedők megfizessék azt az árát, amelyet a termelők kértek. Az Országos Halászati Egyesület közbenjárására azután az árkormánybiztosság engedélyezte az élőponty viszonteladói árának felemelését 3.20 P-re, s ugyanekkor megszabta a legmagasabb termelői árát is, mégpedig 2.60 P-ben.

Sajnos ez az ármegállapítás nagyon sok gazdát megtevésztett. A legtöbbször ugyanis nem számoltak azzal, hogy ez az ár nyári ár, ami a tógazdasági élőpontynál igen sokat jelent. Mert vagy olyan halért fizetik, amelyet az előző őszen halásztak le, s amelyet nagy költséggel és nagy kockázattal tartottak ennek az évnek nyaráig, vagy pedig tórol fogott új hal, amelynek nevelése, hízalása még nem fejeződött be, vagyis a hal tulajdonképpen még nincsen «kész». Nyilvánvalóan mindkét esetben indokolt is a magasabb ár. Ebből viszont sokan tévesen úgy következtettek, hogyha a ponty legmagasabb termelői ára már július közepén elérte a 2.60 P-t, — az általános drágulás arányában ősze ennél csak magasabb lehet. Az is megtevésztett továbbá egyeseket, hogy az árkormánybiztosság az 1 kg-on felüli élőponty árát határozta meg 2.60 P-ben, tekintet nélkül arra, hogy a hal 105 dekás, avagy 3-4 kg-os. Ez is érthető, ha meggondoljuk, hogy nyáron a tórol fogott halat bajos válogattatni, és különösen, hogy a tórol fogott kisebb halak az őszig sokkal erősebb súlygyarapodást értek volna el. Akadtak azonban gazdák, akik ezt az ármegállapítást úgy magyarázták, hogy az árkormánybiztosság csak a kilón felüli ponty árát kívánja szabályozni a jövőben is, és hogy a kilón felüli pontynak ezentúl is egységes ára

lesz, tekintet nélkül a nagyságra. Ezért aztán minden takarmányukat a kilón aluli halak etetésére használták fel, hogy a lehalászás idejére elérjék a kilós súlyt, és felhagytak a nagy hal etetésével, noha valószínű, hogy a tél folyamán a nagyobb hal iránt jóval élénkebb lesz a kereslet.

Általában a halpiac helyzetét illetőleg tógazdáink eléggé tájékozatlanok, és az ideai halárak várható alakulását is löbnyire tévesen éltetik meg.

Tisztában kell lenni annak a ténynek jelentőségével, hogy a *tógazdasági élőponty-termésünknek körülbelül egyharmadát idén is kivisszük a Német Birodalomba*. A németek pedig közel sem hajlandók olyan arányban emelni a tavalyi export-árát, bármilyen arányban a belföldön emelkedtek az árak általában. Márpedig az árkormánybiztosság az őszi halárak megállapításakor aligha hagyhatja figyelmen kívül a német export-árát, következésképp a *termelői árát a nyári áránál lényegesen alacsonyabban fogja megállapítani*, — ha egyáltalában szándékában áll a termelői ár szabályozása. Egészen bizonyos, hogy az új ár megállapítás alkalmával különbséget fognak tenni az egyes osztályok (súlyhatárok) között, mert hiszen a nyári egységes ponty-árát a nyári halászatok és szállítások sajátossága magyarázza.

Végzetes tévedés volna azonban az árkormánybiztosság árszabályozásának túlzott jelentőséget tulajdonítani. A legmagasabb halárak megállapítása a hallal való spekulációt és az indokolatlan áremelkedést kétségtelenül megakadályozza. Ez helyes is, bár egy kicsit is jóérzésű és magát jó magyarnak tartó termelőről vagy kereskedőről úgysem tétélezhetjük fel, hogy a mai viszonyok nehézségeit nyereszkeskedésre vagy indokolatlanul magas haszon kiereszközésére akarná felhasználni. Az élőponty árát döntően idén is a kereslet és kínálat örök törvénye fogja megszabni.

A már említett különféle áralakító tényezők közül újból és nagyon nyomatókusan szeretnék rámutatni a *szabadvízi halak jelentőségére*. A két éven át tartó állandó magas vízállás következtében nagyon jól szaporodott és nagyszereűen fejlődött folyóvízeink halállománya. Tartósan alacsony vízállás szabad vízveinből évek óta nem tapasztalt hatalmas mennyiségeket zudíthat piacra. Merem tehát állítani, hogy — alacsony vízállás esetén — a *szabadvízi halak mennyisége és ára az élőponty árát is döntően fogja befolyásolni*.

Uzoni László.

A vízfolyások jellegzetességei.

Irtva: ifj. dr. Szabó Zoltán.
(Folytatás és vége.)

Talaj akadály lehet a meder fenekének mélyülése vagy annak kiemelkedése, ez szintén jellegzetes áramlási görbét eredményez a vízfolyás mentén. A talaj mélyülés hatására keletkező áramlási görbe neve *örvény*, ez szívó hatású, ilyenkor jól megfigyelhető az, hogy a víz színe is lemélyül, lesüllyed, homorúvá válik az áramlási görbe alakja és sajálossága miatt a talaj kimélyülés felett. Ha a talaj kiemelkedő, domború, a keletkező áramlási görbe neve *limány*, az áramlás feldobó jellegű, a vízszín itt meg kiemelkedő, domború lesz.

Ha a vízfolyás egy másik vízfolyásba jut be, a bejutás helye *nyílt* (tölcséralakú) és rekesz zátony képződik, a befolyás tengelye a befogadó vízfolyás irányába hajló hegyes szöget mutat. Tóba történő befolyás esetén a vízfolyás lerakja hordalékát, és a befolyás *deltás*. Ha valamely vízfolyás (folyam) tengerbe folyik be, a befolyás neve *torkolat*. A tenger és a folyam között állandó háború dúl, amely hol a folyam, hol a tengerre nézve kedvező kimenetelű. Ott, ahol a tenger győzedelmeskedik a folyamon, azaz annak torkolatát kimossa, változtatja, ott a torkolat *tölcséres, nyílt*, míg a nyugodt tengernél a folyam torkolata *deltás* (azaz van ideje a folyónak arra, hogy törmelékét, hordalékát, lebegő anyagát lerakva folyék a befogadóba). Sőt néha tengervize alatti folyamagy is képződik, mert

annyira nincs befolyással a tenger a vízfolyásra. Ennek neve *limán*. (Pl. a Duna a Fekete tengernél.) Az édes víz és tenger víz keveredése a *brakk* víz nevet viseli. Az édes víz könnyebb lévén a sósvíznél, a folyam vize néha ráfolyhat a tengervízre, s avval úgy elegyedik később, ahogyan azt a keveredés törvényei megszabják.

A folyam, vízfolyás, víz által betöltött részének neve: *meder*. Vagy mondhatjuk azt is, hogy a vízfolyás ama talajürege, mely a vizet elvezeti. Az *anya meder* vagy folyó-, folyamagy az eredeti vagy ősrégi meder, tulajdonképpen a kis és középvíz levezetésére szolgál, míg a magas-árvizek levezetésére szolgáló meder nem oly jellegzetes, karakterisztikus és állandó. A meder tartozékai az oldala és alja, feneké. A meder alakja egyrészt a talaj mineműségétől, másrészt a vízfolyás vízmennyiségétől és a sodortól függ. A talaj mineműsége függ annak kötött, vagy kevésbé kötött voltától és a víz átteresztő képességétől. Víz-átbocsátóság szempontjából a különböző kőzet és talaj-nemeket *Bogdánfy Ödön* a következő összeállításban sorolja fel:

1. *Vízálló talajnemek*: Merevülésbeli kőzetek (gránit, szienit, serpentin, diorit, diabáz, gabbro, melafir, augitporfir, pikrit, porfir trahit és bazalt), porfirtufa, kvarcít, kristályos palák, agyagpala, agyagmarga, agyag, lályag, homokos agyag, székföld.

2. *Félig vízálló talajnemek*: Trahittufa, bazalttufa, melafirtufa. Repedezett kvarczt, palás, márgás homokkő. Törmött mész és dolomit. Mészmarga. Agyagos homok.

3. *Vízeresztő talajnemek*: Repedezett, dolinás mész és dolomit. Laza homokkő. Futó homok, kavics és homok. Tőzeg.

4. *Vízjáróló talajnem*: azaz sem vízálló sem víz-átbocsátó a lösz.

Természetesen a talajnemek minőségét víz-átbocsátás szempontjából a növényi és állati maradványok jelentősen módosítani képesek, minthogy ezektől függ a talajfelszín kialakítása, a humusz képzése. Hazánk talaja általában vízálló talajnemeket tartalmaz.

A hegyvidéki vízfolyás medrét *völgy*-nek is nevezik. A meder fajtái: hegyek között, hegyszorosban *szurdok völgy*; a könnyen mosható, törmeléken kőzetben, löszben *kányon völgy*; barlangos eredetű mészkőben *szakadékos völgy*; homokos, agyagos talajban *tárgított völgy*; vegyes talajban *teraszos völgy*.

A vízfolyás néha, természetétől függően, elhagyja régi medrét vagy vízszabályozás következtében új mederbe jut. A volt régi meder lassan feliszapolódik és elveszti idők folyamán meder jellegét. Az ilyen volt meder neve *holtág, jattyúág* vagy *morotva*. Az ilyen elhagyott, csak talaj vízzel, vagy árvízzel táplált egykori medrek, ha még kapcsolatban állanak a vízfolyással, kiváló halvízhelyek, vagy a kenderáztatás keresett helyei.

Ha valamely vízfolyás medrét keresztmetszetben ábrázolnánk, azon három, egymástól eléggé elütő, tagozódást vennénk észre. Alul egy háromszög alakú keskeny szűk és mély rész a kisvizek levezetésére szolgál, a feletti meder tágulás, határozott parttal, oldalfallal a középvizek befogadására szolgál, míg az árvizek levezetésére igen széles, nem határozott formájú nagyobb meder áll rendelkezésre. Ez vagy határozott partú (szabályozás esetén), vagy alig megkülönböztethető a vízfolyás közvetlen parti környezetétől. *Ártér* az árvízzel elöntött meder neve.

A kis és középvízi *meder-szélesség* csupán a medertől (talajtól) és a víz sodrától, valamint a lebocsájtásra kerülő víz mennyiségétől függ.

Pl. a Duna medrének szélessége:

Fekete erdőben	1—2 m,
Németországban	100—200 m,
Nálunk	300—700 m,
Kazán szorosban	100—120 m,
Ruszcuknál	1300 m,
Szilisztránál	2600 m.

A meder ábrázolására szolgál a *hossz- és kereszt-szelvény*, azaz annak hosszanti és keresztmetszetéből származó vetület, kép. A hosszszelvény egy megadott távolságon mutatja a víz mélységét, a meder esését és a fene-

kének tagoltságát. A keresztiszelvény pedig csak egy költött helynél adja a vízmennyiséget, vízmélységet, a meder oldalfalának és fenekének képét. (A keresztiszelvény nagyságára pl. a Duna kisvízi szelvényének mérete az Országháznál 1227 m², ugyanott az árvízi szelvény 3585 m².)

A vízfolyás medrét, akár felhasználható az közlekedés szempontjából akár nem, fokozott figyelemmel gondozni kell. E gondozás nem csak árvízvédelmi óvintézkedésekre vonatkozik, hanem szociális és gazdasági érdek. A kotrás és fenék-, partbiztosítás, gátak és töltések létesítése révén történik a gondozás elsősorban.

Valamely vízfolyás *vízmélysége* (medermélység) függ a szélességtől és a meder kialakultságától. Pl. a Duna felső folyásában 1—2 m, alsó—középső folyásában 2—3 m, a Vaskapunál (szakadékos völgy!) 40 m mély.

A vízfolyás *vízmennyisége*, *vízhozama*, *vízemésztése*, azaz a szállított víz mennyisége függ mindenkor a vízgyűjtő terület méreteitől, azaz annak nagyságától és az arra hulló csapadék mennyiségétől, továbbá a vízjárástól és a sodortól. Ennek értékét vagy keresztmetszet/literben (q/l, hol q=cm² vagy m²), vagy köbméter / másodperc (m³/sec) szokták kifejezni, megadni.

A vízhozam meghatározása vízfolyásoknál úgy történik, hogy a vízfo'yásba a folyás irányára merőlegesen gátat (bukógát) építünk oly módon, hogy a víznek a gáton egy meghatározott hosszban és mérhető magasságon át kifolyást, átfolyást biztosítunk. A gát úgy építendő meg, hogy egyéb nyílással ne rendelkezék, mert akkor meghatározásunk nem adna helyes eredményt. A vízhozam eme meghatározási módjával tüzetesen *Bazin* francia mérnök foglalkozott. A vízmennyiséget az alábbi képlet alapján számíthatjuk ki:

$$Q = m \cdot l \cdot H \cdot \sqrt{2 \cdot g \cdot H}$$

hol *m* a bukógát mineműségétől (koronájától) függő állandó, értéke 0.3—0.6 lehet, (ezt különböző bukógát félelésekre *Bazin* pontosan meghatározta és táblázatba foglalta), *H* a bukógáton alkalmazott nyílásnál átfolyó víz magassága, *l* pedig a nyílás hossza, *g* a nehézségi állandó.

A vízmennyiséggel kapcsolatosan hazai nagyobb vízreinkre két példát ismertetek:

Duna árvízi mennyisége	kisvízi mennyisége	
m ³ /sec	m ³ /sec	
Pozsony	11,000	700
Budapest	10,000	1000

Tisza vízmennyisége	árvízkor	kisvízkor	sebessége	árvízkor
m ³ /sec	m ³ /sec	m ³ /sec	m/sec	m/sec
Tiszaújlak	2300	40	4	
Tokaj	4200	100	1.4	
Szentés	3000	70	1.5	
Szeged	3500	200	2.0	

A vízfolyás *esése* a meder lejtésétől, alakjától, a sodortól és a vízoszlop nyomásától függ. Az esés értékét cm-ben kifejezve szokták megadni. Értéke igen ingadozó egy vízfolyás mentében. Pl. a Duna esésének egy-két fontosabb adatát említtem meg:

Németországban	120 cm,
Ausztriában	60—20 »
Dévény és Gönyű közt	40—20 »
Paks és Drávatorokolat közt	7.1 »
Drávatorokolat és Ómoldva közt	5.7 »
Ómoldva és Vaskapu közt	4.4 »
Vaskapunál	22.0 »
» a szakadékos völgyben	100—120 »
Vaskaputól Szulináig	3.3 »

A fentiekben kívántam a Halászat mélyen tisztelt olvasóközönsége részére a cikksorozat beköszöntőjében említett célok szemmel tartása mellett egy kis ízelítőt adni, és a fontosabb fogalom köröket ismertetni a *hidrográfia* köréből. A jövőben aktualitások kapcsán, vagy a szükséghez képest fogok ismét e tárgykörrel foglalkozni. Olvasóink figyelmét felhívom arra, hogy e tárgykörrel rész-

letesen foglalkozni kívánók részére kiváló magyar szakmunka áll rendelkezésre:

Bogdánfy Ödön műegyetemi tanár tollából «*A vízzerő*» két kötetben. Általános ismeretekkel tartalmaz, és egyes fontosabb meghatározási módokat részletesen leír *Répassy Miklós ny. államtitkár* «*Édesvízi halászat és halgazdaság*», című a F. M. kiadásában megjelent műve is (Vége)

Társulatok—Egyesületek.

1941. évi haltakarmány biztosítása.

Egyesületünknek a haltakarmány biztosítása terén végzett munkáját az alábbiakban ismertetjük. Az idei haltermés biztosítása érdekében az ősz folyamán sikerült nyolc waggon új-zabot és több mint 50 waggon ó-zabot szerezni. Az ó-zabnál sikerült a szállítási költségeket lényegesen mérsékelni. Az ó-zabból még bizonyos mennyiség rendelkezésünkre áll. Itt közöljük szétküldött körleveleinket:

Magyarország összes tógazdaságainak.

Az Országos Halászati Felügyelőség értesítése alapján közöljük, hogy:

1. az egyes tógazdaságok tulajdonosai a *saját termésű* árpából, illetve zabból a tóterület katasztrális holdjára átszámítva 2 azaz: kettő q. haltakarmányt vehetnek igénybe.

2. azon tógazdaságok, amelyek saját termésű árpával vagy zabbal *nem rendelkeznek* (figyelembe véve a részükre esetleg már eddig kiutalt új takarmány mennyiséget) kat. holdanként maximálisan 1 azaz: egy q. idegen tulajdont képező zab (kisebb mennyiségben esetleg árpa) haltakarmányozás céljára történő felszabadítását és annak felvásárlását igényelhetik.

Az alábbi igénylőlapot legkésőbb 1941. évi szeptember hó 1-éig kell az Országos Halászati Felügyelőségnek benyújtani.

A szeptember hó 6-áig elintéztést nem nyert kérelmek úgy tekintendők, mint amelyeknek teljesítése a Közélelmezési Minisztérium részéről nem volt lehetséges.

Budapest, 1941. augusztus hó 22.

Országos Halászati Egyesület.

Bejelentése alapján értesítjük t. Címet, hogy az 1941. évi tógazdasági takarmányszükséglet biztosítására a Közélelmezési Minisztérium a Hombár útján a tógazdaság részéről igényelt teljes mennyiségű új zabot kiutalta. Az igényelt árpamennyiségek helyett azonban csupán összesen 50 waggon ó-zab keretet adott az Országos Halászati Felügyelőségnek szétosztás céljára azzal, hogy ez a mennyiség esetleg még emelhető lesz.

Szíveskejkék az igényelt új-zab ill. a tógazdaság által igénybevehető ó-zab mennyiségére vonatkozólag közvetlenül a Hombár-hoz fordulni. (Telefon: 186-905 Bottka cégvezető, zabosztály.)

Megjegyezni kívánjuk, hogy hivatalunk a Hombár-nak a tógazdaság által igényelt árpamennyiséget adta meg mint maximálisan kiutalható ó-zab mennyiséget. Az egyes tételek a jelenkezés sorrendjében lesznek kiutalhatók. Az ó-zab és új-zab árára, minőségére és szállítási feltételeire nézve szíveskedjék ugyancsak a Hombár-hoz fordulni. Tudomásunk szerint az ó-zab tételek jelenleg Erdélyben vannak és azok szállítási költségei is az átvevőt terhelik.

Amennyiben f. hó 20-áig a Hombár-nál a fenti zab mennyiségeket nem igényelné, úgy annak mások részére történő kiutalása iránt kell gondoskodnunk.

Budapest, 1941. szeptember 9-én.

Országos Halászati Felügyelőség.

A Hombárral, valamint a Futurával történt többszöri tárgyalás eredményeként a mai napon r. u. értesítettek minket, hogy a Marosvásárhelyen tárolt ózab tételek szállításánál hajlandók a fuvarköltséget Budapestig viselni. Így ab Budapest az ózab ára q.-ként 26.50 P + 1 P. jutalék.

A Marosvásárhely-Budapest útvonalnál rövidebb szál-

lítási távolság esetén a helyi ár + 1.— P. jutalék fogja az elszámolás tárgyát képezni.

A kötlevel kiállítása előtt szíveskedjék a minőségre vonatkozó adatokat beszerezni. Zabminta a Hombárnál kapható (Csordás). A kötlevel kiállítására vonatkozólag szíveskedjék Bottka cégvezető urat felkeresni. (Hombár, zabosztály, Bécsi-u 5. telefon: 186-905).

Amennyiben ózab igényét október hó 1.-éig a Hombárnál nem jelentené be, úgy tudomásul vesszük, hogy arra nem reflektál.

A t. Cím jogosult átvenni azt a mennyiséget, amelyet annak idején árpában igényelt. Amennyiben igényelt mennyiségét teljes vagontételre kívánja kiegészíteni a szállítás olcsóbbátétele céljából, úgy ebbeli kérelmét hozzánk és a Hombárhoz mielőbb jelentse be, hogy ez ügyben lehetőség szerint intézkedni tudjunk.

Budapest, 1941. szeptember hó 25.

Országos Halászati Felügyelőség.

1942. évi csillagfürt biztosítása.

Az 1942. évi tógazdasági takarmányszükséglet biztosítása érdekében az Országos Halászati Felügyelőség útján az alábbi két kérdőívvel fordultunk tógazdaságainkhoz.

I átiratunkban a csillagfürt mennyiségét, míg a II. sz. kérdőívben az átvétel módozatait kértük. Az a törekvés, hogy a csillagfürt zárolása útján feltétlenül biztosítani tudjuk tógazdaságaink szükségletét, amely mintegy 3-400 waggonra tehető. A csillagfürt zár alá helyezése azért volna fontos, mert a külföldi kivitel lényegesen magasabb hasznót biztosít az exportálóknak és így a tógazdaságaink részére nem tudjuk maximális áron a csillagfürtöt beszerezni.

Külföldi kötelezettségeink mintegy 5-600 waggont tesznek ki, a fennmaradó mennyiség azonban, — amennyiben további tételek nem mennének ki, — elégségesnek látszik tógazdasági szükségletünk biztosítására. A kísérletek megindultak a csillagfürt keserűellenítésére is, de ez évben az eljárás részére tudomásunk szerint csak kisebb mennyiségek lesznek felhasználva. Az így nyert fehérjedús takarmány kitűnő minőségű.

I.

Magyarország valamennyi tógazdaságához!

Az 1942. évi tógazdasági takarmány szükséglet mennyiségének megállapítása érdekében felkérjük szíveskedjék velünk szeptember 15-éig közölni, hogy tógazdasága hány métermázs csillagfürtöt igényel. Hivatalunk az 1942. évi csillagfürt termés teljes egészének, avagy legalább egy nagy részének a tógazdaságaink részére történő biztosítását kívánja a Közélelmezési Hivatalnál kieszközölni.

Budapest, 1941. szeptember 5-én.

Országos Halászati Felügyelőség.

II.

Csillagfürtöt igénylő Tógazdaságainknak!

Hivatkozással 1941. évi szeptember hó 5-én kelt 1151 sz. átiratunkra a fenti tárgyban szíveskedjék hivatalunkat az alábbiakról (azonnal átvehető, novemberre átvehető csillagfürt mennyiségről) pótlólag postafordultával legkésőbb azonban október hó 1-ig bezárólag értesíteni.

Az előreláthatólag kiutalandó csillagfürt-mennyiség azonnali átvételéről, raktározásáról és kifizetéséről kell minden tógazdának gondoskodnia. A csillagfürt ára 28 pengő mázsánként ab feladóállomás és a termelési hely. A legtöbb esetben Szabolcs vármegye.

Budapest, 1941. szeptember hó 22.

Országos Halászati Felügyelőség.

Gummicizma beszerzése.

Egyesületünk a gummicizma biztosítása ügyében többször fordult úgy az Iparügyi Miniszter Urhoz, mint a Gummiipari Bizottsághoz. Az egyes gyárak minta-darabokat is küldtek, amelyekre kifogásainkat megadtuk. Remény

van arra, hogy a legrövidebb időn belül végre halászaink legalább részben megkaphatják az igényelt mennyiséget. A kiutalás megtörténtéről mindenkit értesíteni fogunk.

K. Gy.

DUNASZEKCSŐ-DRÁVATOROKI HALÁSZATI TÁRSULAT.

Hirdetmény.

A Dunaszekcső-Drávatoroki Halászati Társulat I.-III. üzemszakra osztott érdekeltégi területének halászati jogát üzemszakaszonként az 1942-1947. évekre árverésen bérbeadja.

Az árverést 1941. évi október hó 27-én d. e. 10 órakor Mohácson a Margittaszigeti Ármentesítő és Belvízlevezető Társulat tanácstermében fogja megtartani. Amennyiben az árverés ekkor sikertelen maradna, vagy pedig az árverést követő rendkívüli közgyűlés új árverést rendelne el, úgy ebben az esetben az árverést ugyanazon a helyen 1941. évi november hó 3.-án d. e. 10 órakor fogjuk megtartani.

Az árverést megelőző napon déli 12. óráig írásban ajánlat nyújtandó be üzemszakaszonként és az ajánlathoz üzemszakaszonként 200 pengő bántópenz csatolandó.

A részletes ajánlati, árverési és bérbeadási feltételek dr. Német Kálmán mohácsi ügyvédnél a társulat igazgatójánál megszerezhető és belekinthető, megnevezhető ezenkívül pedig Pécs és Mohács városok polgármestereinél, Dunaszekcső, Bár és Kölked községek elöljáróságánál, valamint az Országos Halászati Felügyelőségnél. (Bpest, Földmiv. min.)

vitéz Szilágyi Imre
elnök.

Az 1942. évi TENGHERI haltakarmány biztosítása.

A kukorica forgalmának és felhasználásának szabályozása tárgyában a m. kir. Minisztérium 6990/1941. M. E. számú rendelete intézkedik. Megjelent a Budapesti Közlöny 1941 szeptember hó 28-i, 220. számában.

A terjedelmes rendelet intézkedik a bejelentési kötelezettség, nyilvántartás, zár alá helyezés, beszolgáltatás, igénybevétel és forgalom, stb. kérdéseiben. Ezek közül csupán a legfontosabbakat említjük.

A rendelet 6-ik paragrafusa kimondja, hogy nem vonatkozik a zár alá helyezési korlátozás az igazolt háztartási és gazdasági szükségletre, az ipari szükségletet kivéve.

A kukorica forgalmára vonatkozólag a 12. paragrafus szerint vásárlási engedélyt csak olyan személy részére szabad kiadni, *akiknek állatai hizlalására elegendő kukoricája nincsen. Vásárlási engedélyeket a községi elöljáróság (polgármester) vagy a m. kir. Közélelmezési Hivatal (Bpest, Nádor utca 27.) állítja ki.*

A községi elöljáróság által kiállított vásárlási engedéllyel csak kistermelőktől szabad kukoricát venni. (50 holdon aluli termelő.) A Közélelmezési Hivatal által kiállított vásárlási engedéllyel a vásárlási engedélyen feltüntetett területen bármely termelőtől szabad kukoricát vásárolni. A 13. paragrafus a sertés hizlalására és aprójószágok etetésére elengedhetetlenül szükséges kukorica kiutalásáról intézkedik.

Külön paragrafusok intézkednek a sertés hizlalással kapcsolatos kukoricamennyiség biztosításáról is.

Egyesületünk már a rendelet megjelenése előtt valamint a megjelenés után azonnál megtette a lépéseket, hogy tógazdaságaink a megfelelő kukoricamennyiséghez jussanak.

Beadványunkban valamennyi tógazdaság részére kértük a szükséges takarmánymennyiség megadását. A tárgyalásokból kivehetőleg a kukoricaszükséglet egy részét megkapjuk és tavaszra kilátás van újra defekt tengeri kiutalására.

K. Gy.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő R. T. és Zimmer Ferenc Halkereskedelmi R. T.-től nyert értesítés szerint 1941. évi szeptember hó folyamán a budapesti nagy-bani kereskedői halárak gk-ként a következők voltak:

Élőponty nagy 2.50 kg. felett	— — — — —	3.20	P
„ 2—2.50 kg-ig	— — — — —	3.20	„
„ közép 1.50—2 kg-ig	— — — — —	3.20	„
„ 1—1.50 kg-ig	— — — — —	3.—3.10	„
„ kicsi 0.60—1 kg-ig	— — — — —	2.40—2.90	„
Jegelt ponty nagy	— — — — —	2.20—2.80	„
„ közép	— — — — —	1.60—2.20	„
„ kicsi	— — — — —	0.80—1.80	„
Balaton fogas I. oszt.	— — — — —	5.10	„
„ II. oszt.	— — — — —	4.30	„
„ III. oszt.	— — — — —	3.50	„
„ IV. oszt.	— — — — —	3.40	„
Fogas 1.50 kg-tól feljebb	— — — — —	4.—4.20	„
„ 1 kg—1.50 kg-ig	— — — — —	2.80—3.40	„
Süllő 50 dkg-tól 1 kg-ig	— — — — —	2.60—3.—	„
„ 25 dkg-tól 50 dkg-ig	— — — — —	2.20—3.—	„
Jegelt harcsa	— — — — —	2.—3.40	„
Élő harcsa	— — — — —	4.—4.50	„
Kecsege	— — — — —	2.—2.40	„
Csuka	— — — — —	1.20—2.80	„
Márna	— — — — —	1.20—2.20	„
Élő kárász	— — — — —	1.20—1.40	„
Jegelt kárász	— — — — —	0.30—1.—	„
Fehérhal	— — — — —	0.70—1.40	„
Balaton keszeg	— — — — —	0.75	„

Veszek 40 mázsa

5—10 dekás átlagsúlyu pontyivadékot, őszi vagy tavaszi szállításra. Ajánlatot

Halgazdaság Velence
címre kérek.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON:
Iroda: 185—0—71.
Üzlet: 185—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

TÓGAZDASÁG
berendezésére alkalmas területet keres, esetleg meglévők kibővítésére vállalkozik

ZIMMER FERENC

**HALKERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST.**

Telefon: 133-539, 185-448, 185-338, 181-679.

VESZÜNK!

7—10 dekás egynyaras, vagy 25—40 dekás kétnyaras gyorsnövésű nemes pikkelyes **PONTYIVADÉKOT**, ab Balaton. Mennyiségi és minőségi átvétel bizottság által Siófok vagy Fonyód kikötőben. Ajánlatok a **BALATON HALÁSZATI R.-T. SIÓFOK** címére.

Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt-nál, Bpest.

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József híd és Erzsébet híd között. Telefon: 18-59-65.

Fióküzlet: VII., Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt. Telefon: 13-98-61.

SUMONYI TÓGAZDASÁG

**Tóth József és társai
HALKERESKEDÉSE**

Folyóvízi és tavi halak
vétele és eladása nagyban és kicsinyben.
TELEFON: 185—740, BUDAPEST
IX., Központi Vásárcsarnok

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

Halbizományi és Halértékesítő Rt.

A Magyar Tógazdaságok Rt. kizárólagos bizományosa

Igazgatóság: Budapest, V., József-tér 8. Telefon: 18-09-21, 18-09-22.

Levélcím: Budapest 4, postafiók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.

Telep és iroda: Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 18-56-36.

Elárúsítóhely: Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Telefon: 18-56-36.

Szállítási iroda: Budapest, I., Budaörsi-út 87. Telefon: 26-87-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű, gyorsnövésű egy- és kétnyaras tenyészpontyot, anyapontyot, minden más tenyészhalat s megtermékenyített fogassülőikrát.

